

NÁVRH

LEGISLATÍVNY ZÁMER ZÁKONA O KOMORE ODBORNÝCH GARANTOV VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Obsah

I.	Zdôvodnenie vypracovania nového zákona	3
II.	Analýza platného právneho stavu	6
	2.1 Právne akty EÚ	6
	2.2 Národná legislatíva	7
III.	Osnova návrhu zákona	13
	3.1 Predmet zákona	13
	3.2 Povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom odborného garanta.....	13
	3.3 Zriadenie komory	14
	3.4 Pôsobnosť komory.	14
	3.5 Organizačná štruktúra komory	15
	3.6 Financovanie komory.....	16
	3.7 Vzťah úradu a komory.....	17
	3.8 Podmienky vzniku členstva a pravidiel výkonu členstva v komore.....	17
	3.9 Pravidlá výkonu členstva – práva a povinnosti členov komory.....	19
	3.10 Dôvody zániku členstva.....	20
	3.11 Úprava disciplinárnej zodpovednosti.....	20
	3.12 Vznik členskej základne a voľba prvých členov orgánom komory.....	22
IV.	Alternatívny koncept profesionalizácie	22
	4.1 Zdôvodnenie.....	22
	4.2 Vecné východiská	23
	4.3 Osnova návrhu zákona	23
	4.4 Povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom odborného garanta.....	24
	4.5 Vymedzenie odborného garanta.....	24
	4.6 Podmienky zápisu do zoznamu odborných garantov.....	24
	4.7 Sankčný postih odborných garantov	24
	4.8 Pravidlá vzdelávania.....	25
	4.9 Vznik členskej základne	25
V.	Komparácia oboch konceptov profesionalizácie	25
VI.	Spôsob zapojenia verejnosti do tvorby návrhu zákona	25

LEGISLATÍVNY ZÁMER

Zákona o komore odborných garantov verejného obstarávania

I. Zdôvodnenie vypracovania nového zákona

Verejné obstarávanie je odbornou činnosťou, ktorá sa nepochybne vyznačuje interdisciplinárnym charakterom. Na základe toho združuje široký okruh subjektov, a to od profesionálnych nákupcov, ktorí ďalej môžu byť špecializovaní v závislosti od obstarávaných komodít, pracovníkov kontrolných orgánov, cez hospodárske subjekty predkladajúce ponuky, až po podnikateľské subjekty vykonávajúce poradenské činnosti v tejto oblasti. V podstatnej miere sa na potrebe ľudského kapitálu podieľajú dotačné mechanizmy, a to predovšetkým fondy Európskej únie (ďalej ako „EÚ“). V značnej miere tak ide o heterogénnu skupinu, častokrát sledujúcu rozličné záujmy.

Verejné obstarávanie je taktiež prostriedkom, cez ktorý dochádza k alokácii významného podielu verejných zdrojov, pričom jednou z jeho hlavných úloh je podporovať zdravé súťažné prostredie. Len prostredníctvom férových súťažných podmienok, vytvárajúcich rovnaké príležitosti pre čo najväčší okruh hospodárskych subjektov je možné dosiahnuť vyvážený stav, z ktorého bude profitovať tak nákupca, ktorý získa ponuky najlepšie odrážajúce trhové možnosti, ako aj samotné podnikateľské prostredie. Ba čo viac, verejné obstarávanie nemusí byť len „obyčajný nákup“, ale je možné využívať ho aj ako nástroj na plnenie strategických cieľov sektorových politík, ako je podpora inovácií, sociálna inklúzia alebo environmentálna udržateľnosť. Ide tak o nástroj, ktorý neslúži len na nákup statkov spotrebného charakteru slúžiacich pre činnosť orgánov verejnej moci, ale aj na podporu a rozvoj rozličných spoločenských vzťahov, ktorý je spôsobilý ovplyvniť život spoločnosti v strednodobom, ako aj v dlhodobom horizonte.

Jedným z nástrojov, ktorý by nepochybne mal prispieť k zlepšovaniu kvality prostredia verejného obstarávania, je zvyšovanie vedomostí, ako aj praktických zručností všetkých zúčastnených strán. Dôraz by pritom nemal byť kladený na splnenie formálnych požiadaviek zákonnej úpravy, ale na to, akým spôsobom dosiahnuť kvalitné riešenie. Okrem toho vzhľadom na meniace sa spoločenské potreby, ako aj trhové prostredie je žiadúce, aby zvyšovanie, resp. prehlbovanie odbornej úrovne bolo zabezpečované na kontinuálnej báze.

Podpora profesionalizácie verejného obstarávania patrí aj medzi jednoznačné odporúčania Európskej komisie, ktorá sa v jej prospech okrem iného vyjadrila aj v ostatnom svojom odporúčaní z 3. októbra 2017.¹⁾ Samotné odporúčanie vyzýva členské štáty EÚ a štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej ako „členský štát“), aby profesionalizácia verejného obstarávania mala podporu na vysokej politickej úrovni s jasným rozdelením kompetencií a vyznačovala sa kontinuálnosťou naprieč viacerými politickými cyklami. Z hľadiska zlepšenia odbornej prípravy a riadenia kariérneho rozvoja zainteresovaných subjektov je potrebné, aby tieto subjekty disponovali potrebnou kvalifikáciou, boli dostatočne motivované a aby mali vytvorené podmienky na neustály profesionálny rozvoj. V neposlednom rade by mali byť dostupné nástroje slúžiace na uľahčenie

¹⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/1805 z 3. októbra 2017 k profesionalizácii verejného obstarávania. Budovanie architektúry profesionalizácie verejného obstarávania (Ú. v. EÚ L 259, 7. 10. 2017).

činností, ako napríklad nástroje elektronického verejného obstarávania, usmernenia, príručky a pod.

Profesionalizácia verejného obstarávania je tak nepochybným trendom do budúcnosti v celej EÚ, pričom v tomto smere už určité kroky podniklo napríklad Rakúsko (Akadémia verejného obstarávania), Chorvátsko (certifikácia odborníkov vo verejnom obstarávaní) alebo Maďarsko (inštitút akreditovaných poradcov vo verejnom obstarávaní). Prvé dve krajiny sú pritom Európskou komisiou uvádzané aj ako príklady dobrej praxe.²⁾

Vzhľadom na uvedené sa predkladateľ plne stotožňuje s tým, aby subjekty zúčastňujúce sa verejného obstarávania disponovali určitými odbornými vedomosťami a mali vytvorené predpoklady na ďalší odborný rozvoj v tejto oblasti. Vzhľadom na to, že v Slovenskej republike verejné obstarávanie v súčasnosti nie je študijným odborom, resp. nie je v komplexnej podobe súčasťou predovšetkým vysokoškolského vzdelávania (snahou úradu pritom je, aby v budúcnosti v tejto súvislosti došlo k zmene), taktiež vzhľadom na pomernú heterogénnosť subjektov, ktoré sa verejného obstarávania zúčastňujú, ako aj celkový významný spoločenský dosah, predkladateľ zastáva názor, že je vhodné, aby profesionalizáciu verejného obstarávania v určitom ohľade podporoval aj legislatívny rámec, ktorý zabezpečí jej kontinuitu aj počas striedania politických cyklov.

Za uvedeným účelom sa preto ako účelné javí, aby boli činnosti vo verejnom obstarávaní inštitucionalizované tak, aby ich vykonávali osoby disponujúce požadovanými odbornými vedomosťami a praxou a zároveň, aby išlo o osoby, ktoré si ďalej svoje odborné vedomosti prehľbujú. Navrhovateľ pritom berie na vedomie zásadné pripomienky vznesené voči návrhu na znovuzavedenie inštitútu odborne spôsobilých osôb, ktorý bol súčasťou návrhu novely zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), predloženej do medzirezortného pripomienkového konania v roku 2017. Inštitút odborne spôsobilých osôb v podobe, v ktorej bol súčasťou predmetného návrhu, ako aj v podobe, v ktorej bol súčasťou zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30. júna 2013, možno považovať za historicky prekonaný, a preto sa navrhuje, aby výkon činností vo verejnom obstarávaní bol delegovaný na profesijnú organizáciu – komoru odborných garantov verejného obstarávania. Navrhuje sa, aby komora bola zriadená zákonom ako subjekt záujmovej samosprávy, na základe čoho bude na ňu prenesená časť výkonu verejnej moci. Komora tak bude disponovať vlastnými orgánmi, ako aj normotvornou činnosťou a v tejto súvislosti bude zabezpečovať vydávanie povolení pre výkon činností vo verejnom obstarávaní, dohľad nad vykonávaním týchto činností, vrátane vykonávania disciplinárnych právomocí, a predovšetkým bude zodpovedná za trvalé vzdelávanie svojich členov, ktoré by malo byť založené na kreditovom systéme.

Vychádzajúc z Uznesenia vlády SR č. 830/2003 z 3. septembra 2003 má navrhovateľ za to, že vzhľadom na charakter vykonávanej činnosti je plne opodstatnené, aby komora bola zriadená zákonom, nakoľko vykonávanie činnosti vo forme dobrovoľného združenia založeného v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov nemožno považovať za ekvivalentné. Keďže prostredníctvom verejného obstarávania dochádza k alokácii verejných finančných prostriedkov, prirodzeným celospoločenským záujmom, s ktorým by mali byť stotožnené aj orgány štátu, či územnej samosprávy je to, aby za tieto

²⁾ Napr. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/good_practices/GP_fiche_08.pdf.

prostriedky bola získaná najvyššia kvalita. Uvedené preto implikuje požiadavku, aby verejné obstarávanie v čo najväčšej možnej miere vykonávali osoby vyznačujúce sa určitými odbornými kvalitami. Združovanie na dobrovoľnej báze by zjavne nebolo postačujúce a minulo by sa svojmu cieľu.

Z hľadiska okruhu subjektov vykonávajúcich činnosti vo verejnom obstarávaní je bežné, že verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia tieto činnosti zabezpečujú prostredníctvom vlastných zamestnancov, ako aj prostredníctvom externých subjektov. Vzhľadom na určitú špecifickosť týchto vzťahov, v ktorých sa prístup verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa môže líšiť v závislosti od konkrétneho verejného obstarávania, navrhovateľ považuje za opodstatnené, aby sa povinné členstvo vzťahovalo tak na osoby vykonávajúce činnosti vo verejnom obstarávaní v rámci podnikateľskej činnosti, ako aj na zamestnancov verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov. Primárnym cieľom vzniku komory je zvyšovanie odbornej úrovne uvedených osôb, a to vo verejnom záujme, na základe čoho by sa povinné členstvo iba jednej skupiny osôb mohlo minúť účelu zriadenia komory.

Vznik komory, ako orgánu oddeleného od štátu je opodstatnený aj tým, že výkon funkcií štátu uskutočňovaný týmto spôsobom sa javí byť efektívnejší vo vzťahu k cieľom, ktoré majú byť plnené. Vzhľadom na predpoklad, že počet členov bude presahovať päťtisíc, ako aj skutočnosť, že ide o reguláciu podnikateľskej činnosti a celkovo rôznorodý okruh členov, navrhovateľ zastáva názor, že je vhodnejšie, aby sa mohli členovia podieľať na činnosti komory prostredníctvom volených orgánov, ako by mal mať nad nimi plnú kontrolu štát. V neposlednom rade, možno v tejto súvislosti opätovne poukázať na to, že voči opätovnému zavedeniu inštitútu odborne spôsobilých osôb bolo vznesených niekoľko zásadných pripomienok, ktoré práve poukazovali aj na to, že tento inštitút sa v podobe ako fungoval, neosvedčil. Napokon je potrebné poukázať aj na to, že komora sa navrhuje vybudovať na princípe samofinancovateľnosti, čím nebude dochádzať k nárokom na prostriedky zo štátneho rozpočtu.

Kontrola štátu by mala byť zabezpečená prostredníctvom dohľadu nad činnosťou komory, zahŕňajúcim členstvo v kontrolnom a disciplinárnom orgáne a právo podať návrh na disciplinárne konanie voči členovi komory. Štát by sa prostredníctvom Úradu pre verejné obstarávanie taktiež mal podieľať aj na kreovaní prvotnej členskej základne komory, ktorá bude následne voliť členov jednotlivých orgánov.

Zhrňujúc uvedené a zohľadňujúc nálezy Ústavného súdu vo veciach PL ÚS 11/2010 a PL. ÚS 10/2014), ktoré sa argumentačne opierajú o relevantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 23. 6. 1981 vo veci Le Compte, Van Leuven a De Meyre c. Belgicko, sťažnosti č. 6878/75 a č. 7238/75, rozsudok z 29. 4. 1999 vo veci Chassagnou a ostatní c. Francúzsko, sťažnosti č. 25088/94, č. 28331/95 a č. 28443/95 alebo rozsudok rozsudok ESĽP z 30. 6. 1993 vo veci Sigurdur A. Sigurjónsson c. Island, sťažnosť č. 16130/90) zámerom navrhovateľa je zriadiť právnu entitu z vrchnostenskej pozície nositeľa verejnej moci, ktorá bude obdarená administratívnou a disciplinárnou právomocou, a teda nebude kreovaná ako forma prejavu združovacieho práva v zmysle čl. 29 Ústavy Slovenskej republiky.

II. Analýza platného právneho stavu

V rámci analýzy platného právneho stavu sa poukazuje na právny základ, z ktorého sa bude vychádzať pri tvorbe zákona o komore odborných garantov verejného obstarávania. Uvádzajú sa v ňom právne predpisy delené so zreteľom na pôvod ich prijatia, ktoré sú doplnené o záväzné dokumenty na úrovni vlády SR.

2.1 Právne akty EÚ

Profesionalizácia verejného obstarávania nie je osobitným spôsobom regulovaná primárnym právom EÚ a ani smernicami, a to ani tými, ktoré upravujú oblasť verejného obstarávania. Znamená to, že nejde o oblasť osobitne regulovanú, resp. harmonizovanú právom EÚ.

V kontexte vyššie uvedeného a s poukazom na nedávne „odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/1805 z 3. októbra 2017 k profesionalizácii verejného obstarávania Budovanie architektúry profesionalizácie verejného obstarávania. (Ú. v. EÚ L 259, 7. 10. 2017)“, nemožno hovoriť o oblasti, ktorú by právo EÚ úplne opomínalo. Naopak, tento akt sekundárneho práva EÚ považuje profesionalizáciu verejného obstarávania za stav, ktorý je žiaduci na celoeurópskej úrovni, podporuje ho a vyzýva členské štáty, aby v tomto smere podnikli určité kroky. Za týmto účelom toto odporúčanie stanovuje oblasti a referenčný rámec opatrení, na ktoré by sa mali členské štáty zamerať vo svojej politike profesionalizácie. Ide pritom o:

A/ Vymedzenie politiky profesionalizácie – Členský štát by v rámci toho mal vypracovať a zaviesť dlhodobé stratégie profesionalizácie verejného obstarávania prispôbené jeho potrebám, zdrojom a administratívnej štruktúre, či už samy osebe alebo ako súčasť širších politik profesionalizácie verejnej správy. Cieľom je prilákať, rozvíjať a udržať pracovníkov s potrebnými zručnosťami, zamerať sa na výkonnosť a strategické výsledky a čo najefektívnejšie využívať dostupné nástroje a techniky...

B/ Ľudské zdroje – V rámci tejto oblasti sa okrem iného navrhuje, aby členský štát identifikoval a vymedzil základné zručnosti a schopnosti, ktorými by mali disponovať všetci zamestnanci zapojení do verejného obstarávania a ktoré by mali byť získané prostredníctvom príslušnej odbornej prípravy so zreteľom na multidisciplinárny charakter projektov verejného obstarávania. Uvedené by sa malo uplatňovať bez ohľadu na to, či ide o špecializovaných úradníkov zaoberajúcich sa verejným obstarávaním, zamestnancov v súvisiacich funkciách, sudcov či audítorov... Členský štát by taktiež mal vypracovať vhodné programy odbornej prípravy, a to tak úvodnej, ako aj celoživotnej. V rámci toho by malo ísť napríklad o rozvoj alebo podporu rozvoja počiatočnej odbornej prípravy, poskytovanie a podporu komplexnej, cielennej a dostupnej ponuky celoživotného vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj o využívanie prínosov akademickej spolupráce a výskumu. Napokon by členský štát mal vyvíjať vhodné postupy riadenia ľudských zdrojov, kariérneho plánovania a motivačných schém a podporovať ich zavádzanie verejnými obstarávateľmi/obstarávateľmi s cieľom prilákať a udržať si kvalifikovaný personál pre verejné obstarávanie a motivovať zamestnancov zapojených do verejného obstarávania, aby dosahovali kvalitnejšie výsledky. V rámci toho by malo ísť o inštitucionálne stimuly a politickú podporu s cieľom dosahovať strategické výsledky, vrátane oceňovania príkladov dobrej praxe, prínosov v oblastiach inovácií, životného prostredia, sociálnych vplyvov alebo v boji proti korupcii.

C/ Systémy – poskytnutie nástrojov a metodík – Členský štát by v tejto súvislosti mal napríklad stimulovať a podporovať vývoj a zavádzanie dostupných nástrojov IT, ktoré môžu

uľahčiť a zlepšiť fungovanie systémov verejného obstarávania. Ďalej by mal podporovať integritu na individuálnej a inštitucionálnej úrovni ako neoddeliteľnú súčasť profesionálneho správania, čo znamená podporu vytvárania etických kódexov, usmernení s cieľom predchádzať podvodom a korupcii a taktiež podporovať využívanie údajov o nezrovnalostiach ako spätnú väzbu pre odbornú prípravu. V neposlednom rade by členský štát mal podporovať výmenu osvedčených postupov, a to poskytovaním technickej pomoci, organizovaním seminárov, workshopov, ako aj budovaním rôznych (online) fór a profesných sociálnych sietí.

Predmetné odporúčanie nestanovuje konkrétne spôsoby, akým sa má alebo odporúča uvedené dosiahnuť a prenecháva to na rozhodnutie samotného členského štátu.

Na základe uvedeného sa navrhuje, aby jedným z pilierov profesionalizácie bola práve komora, ktorá združí osoby vykonávajúce činnosti vo verejnom obstarávaní, vypracuje a zastreší systém kontinuálneho vzdelávania pre jej členov so zohľadnením potrieb typu projektov, ktoré sa často obstarávajú, resp. ktoré vykazujú zásadnú chybovosť. V nadväznosti na zabezpečovanie vzdelávania má komora predstavovať platformu na výmenu skúseností nielen medzi jej členmi, ale aj odbornou verejnosťou. Komora by preto mala zabezpečovať organizáciu konferencií, workshopov, seminárov a mala by sa stať akýmsi styčným bodom pre osoby vykonávajúce činnosti vo verejnom obstarávaní, a to aj vo vzťahu k zahraničiu. Komora by pritom mala úzko kooperovať s Úradom pre verejné obstarávanie, a to napríklad pri zisťovaní najčastejších nedostatkov, oceňovaní príkladov dobrej praxe alebo organizovaní konferencií, diskusných fór, školení a pod.

2.2 Národná legislatíva

Ako je uvedené vyššie, z historického hľadiska právna úprava poznala inštitút odborne spôsobilých osôb. Ten bol však s účinnosťou od 1. 7. 2013 vypustený zo zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s odôvodnením, že sa v praxi neosvedčil z pohľadu prínosu ku kvalite a zlepšeniu procesov verejného obstarávania. Náhradou v danom čase mala byť certifikácia konkrétnych postupov, dokumentov a prostriedkov používaných vo verejnom obstarávaní. Vzhľadom na to, že certifikácia konkrétnych postupov a dokumentov ostala fakticky bez odozvy z aplikačnej praxe a stala sa tak obsolétnou právnou úpravou, nebola ďalej prenesená do zákona o verejnom obstarávaní.

V súčasnej právnej úprave SR tak absentuje osobitná regulácia profesionalizácie verejného obstarávania, resp. akéhokoľvek združovania osôb vykonávajúcich činnosti vo verejnom obstarávaní. Na základe toho tak navrhovaná právna úprava bude predstavovať nový druh regulácie.

Sekundárne bude navrhovaná právna úprava vychádzať z nasledujúcich právnych predpisov:

Ústava Slovenskej republiky

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť. To ďalej dopĺňa

čl. 35 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého zákon môže ustanoviť podmienky a obmedzenia výkonu určitých povolání alebo činností.

V súvislosti s právom na súdnu a inú právnu ochranu sa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov

Podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka právnickými osobami sú združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy a iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. Podľa § 19b ods. 1 Občianskeho zákonníka právnické osoby majú svoj názov, ktorý musí byť určený pri ich zriadení. Podľa § 19c Občianskeho zákonníka. Sídlo právnickej osoby musí byť určené pri jej vzniku.

V súvislosti s uvedeným bude Komora odborných garantov verejného obstarávania ako právnická zriadená zákonom a jej sídlo sa navrhuje Bratislava.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Podľa § 2 ods. 1 živnostenského zákona živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu a za podmienok ustanovených týmto zákonom (zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

V § 3 ďalej živnostenský zákon uvádza enumerát činností a povolání, ktorých výkon nie je živnosťou aj keď sú naplnené znaky v zmysle § 2 zákona.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov

Podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

Podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov, fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov

Podľa § 31 uvedeného zákona Úrad pre verejné obstarávanie je ústredným orgánom štátnej správy pre verejné obstarávanie.

Zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej zákon „zákon o službách na vnútornom trhu“)

Podľa § 3 ods. 1 zákon o službách na vnútornom trhu zákon ak je podľa osobitného predpisu podmienkou na udelenie alebo vznik oprávnenia preukázanie určitej skutočnosti osvedčením, potvrdením, alebo iným dokladom (ďalej len „doklad“), žiadateľ o udelenie oprávnenia (ďalej len „žiadateľ“) môže splnenie tejto podmienky preukázať predložením originálu dokladu z iného členského štátu³⁾ alebo jeho kópie, ktorý slúži na rovnaký účel alebo je z neho zrejmé, že podmienka je preukázaná, spolu s neovereným prekladom takéhoto dokladu do štátneho jazyka. Predloženie originálu dokladu, jeho úradne osvedčenej kópie alebo úradne osvedčeného prekladu sa vyžaduje, iba ak tak ustanovuje osobitný predpis

Podľa § 3 ods. 3 zákon o službách na vnútornom trhu ak osobitný zákon neustanovuje inak, žiadateľ splní povinnosť uzavrieť poistenie zodpovednosti za škodu výkonom činnosti preukázaním poistnej zmluvy, ktorej poistné krytie je platné aj pre územie Slovenskej republiky.

Podľa § 3 ods. 5 zákon o službách na vnútornom trhu ak je podľa osobitného predpisu podmienkou na vydanie alebo vznik oprávnenia splnenie určitej podmienky, táto podmienka sa považuje za splnenú, ak žiadateľ preukáže, že v inom členskom štáte splnil rovnocennú podmienku alebo zásadne porovnateľnú podmienku.

Zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“)

Podľa § 3 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 3 ods. 2 zákona o zodpovednosti štátu zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť

Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona o zodpovednosti štátu vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu verejnoprávna inštitúcia, záujmová samospráva alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy, ak škoda vznikla v dôsledku nezákonného rozhodnutia ňou vydaného alebo ak škoda bola spôsobená jej nesprávnym úradným postupom.

Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“)

Podľa § 12 ods. 1 zákona o advokácii Advokát môže vykonávať advokáciu

- a) samostatne,
- b) v združení spolu s inými advokátmi,

³⁾ Zákon o službách na vnútornom trhu používa pojem členský štát len vo vzťahu k členským štátom EÚ.

- c) ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti,
- d) ako komplementár komanditnej spoločnosti alebo
- e) ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov

Podľa § 2 ods. 1 správneho súdneho poriadku v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 2 ods. 2 správneho súdneho poriadku Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

Podľa § 4 správneho súdneho poriadku orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú orgány štátnej správy, orgány územnej samosprávy, ktorými sú obce, mestá, a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestské časti a samosprávne kraje, orgány záujmovej samosprávy, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy, právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy, štátne orgány, iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.

V § 6 a 7 Správneho súdneho poriadku je vymedzená právomoc správnych súdov a to pomocou pozitívneho, ako aj negatívneho výpočtu. Podľa § 7 Správneho súdneho poriadku správne súdy okrem iného nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti fyzickej osobe a právnickej osobe, ak neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania a taktiež rozhodnutia, opatrenia, rozkazy, nariadenia, príkazy a pokyny, personálne rozkazy a disciplinárne rozkazy orgánov verejnej správy, ktorých preskúmanie vylučuje osobitný predpis.

Zákon o verejnom obstarávaní .

Podľa § 147 zákona o verejnom obstarávaní úrad okrem iného vypracúva koncepcie verejného obstarávania a vykonáva štátnu správu v oblasti verejného obstarávania.

Zákon č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o uznávaní dokladov“)

Podľa § 3 ods. 1 zákona o uznávaní dokladov na účely uznávania dokladov o vzdelaní a uznávania odborných kvalifikácií sa rozumie

a) uznaním dokladu o vzdelaní uznanie dokladu o vzdelaní vydaného uznanou vzdelávacou inštitúciou členského štátu⁴⁾ alebo tretieho štátu za rovnocenný s dokladom o vzdelaní vydaným uznanou vzdelávacou inštitúciou v Slovenskej republike,

b) odbornou kvalifikáciou spôsobilosť na výkon regulovaného povolania potvrdená dokladom o odbornej kvalifikácii alebo dokladom o odbornej praxi,

c) dokladom o odbornej kvalifikácii

1. doklad o vzdelaní,

2. doklad potvrdzujúci splnenie kvalifikačných predpokladov na základe uznaného dokladu o vzdelaní a splnenie ďalších podmienok ustanovených na výkon príslušného regulovaného povolania alebo

3. osvedčenie o odbornej spôsobilosti,

d) regulovaným povolaním povolanie, odborná činnosť alebo skupina odborných činností, na ktorých výkon sa vyžaduje splnenie kvalifikačných predpokladov ustanovených osobitnými predpismi okrem všeobecného kvalifikačného predpokladu, ktorým je stupeň vzdelania, najmä v študijnom odbore v skupine študijných odborov sociálne, ekonomické a právne vedy; za regulované povolanie sa považuje aj povolanie s právom používať profesijné tituly, ktoré vykonávajú členovia uznanej profesijnej organizácie

i) príslušným orgánom orgán ustanovený týmto zákonom alebo osobitným predpisom, ktorý v Slovenskej republike vydáva

1. rozhodnutie o uznaní dokladu o vzdelaní alebo rozhodnutie o uznaní odbornej kvalifikácie, alebo

2. obdobný doklad o príslušnej odbornej spôsobilosti.

Podľa § 5 zákona o uznávaní dokladov všeobecný systém uznávania dokladov o vzdelaní sa vzťahuje na doklady o vzdelaní, pri ktorom nedochádza ku koordinácii vzdelania a umožňuje po porovnaní obsahu a rozsahu vzdelania, ktoré sa vyžaduje na výkon príslušného regulovaného povolania, uznať doklad o vzdelaní za rovnocenný s dokladom o vzdelaní vydaným v Slovenskej republike.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o uznávaní dokladov fyzická osoba, ktorá je občanom členského štátu, alebo fyzická osoba, ktorá je občanom tretieho štátu, môže vykonávať regulované povolanie v Slovenskej republike na základe uznania jej odbornej kvalifikácie príslušným orgánom v Slovenskej republike.

Podľa § 15 ods. 1 zákona o uznávaní dokladov príslušný orgán uzná odbornú kvalifikáciu žiadateľa na výkon regulovaného povolania v Slovenskej republike, ak žiadateľ je držiteľom dokladu o odbornej kvalifikácii, ktorá sa na výkon tohto regulovaného povolania vyžaduje v inom členskom štáte.

Podľa § 40 ods. 1 zákona o uznávaní dokladov každý, kto spĺňa podmienky na poskytovanie služieb podľa právnych predpisov iného členského štátu (ďalej len „poskytovateľ služieb“),

⁴⁾ Zákon o uznávaní dokladov používa pojem členský štát vo vzťahu k členským štátom EÚ, štátom, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarskej konfederácii.

môže dočasne a príležitostne poskytovať rovnaké služby na území Slovenskej republiky bez uznania odbornej kvalifikácie, ak

a) toto povolanie je v členskom štáte, v ktorom poskytoval služby, regulovaným povolaním alebo je regulované vzdelávanie a odborná príprava vyžadovaná na výkon príslušného povolania alebo

b) vykonával toto povolanie najmenej jeden rok počas predchádzajúcich desiatich rokov v členskom štáte, ktorý toto povolanie nereguluje.

Podľa § 40 ods. 2 zákona o uznávaní dokladov dočasný a príležitostný charakter sa posudzuje podľa druhu povolania, najmä podľa trvania, frekvencie, pravidelnosti a nepretržitosti poskytovania služieb.

Podľa § 40 ods. 3 zákona o uznávaní dokladov poskytovateľ služieb má právo na dočasnú registráciu v registri komory alebo v inej obdobnej organizácii podľa osobitných predpisov

Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov

Zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

V prípade legislatívneho ukotvenia komory bude taktiež potrebné novelizovať niektoré z vyššie uvedených právnych predpisov, a to predovšetkým zákon o verejnom obstarávaní a zákon o štátnej službe.

III. Osnova návrhu zákona

3.1 Predmet zákona

Predmet úpravy bude vymedzovať základné okruhy vecnej pôsobnosti zákona, a to zakotvenie povinnosti realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom člena komory odborných garantov verejného obstarávania, zriadenie, postavenie, úlohy a organizáciu komory, podmienky pre získanie členstva v komore, pravidlá výkonu členstva v komore, rozsah zodpovednosti člena komory, zánik členstva v komore.

3.2 Povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom člena komory odborných garantov verejného obstarávania

Na základe navrhovanej právnej úpravy bude ustanovená všeobecná povinnosť pre verejných obstarávateľov, obstarávateľov, ako aj pre osoby podľa § 8 zákona o verejnom obstarávaní v prípadoch povinnej aplikácie zákona (ďalej ako „povinné osoby“) realizovať verejné obstarávanie (okrem zákaziek na dodanie tovaru alebo poskytnutie služby s predpokladanou hodnotou nižšou ako 50 000 eur a zákaziek na stavebné práce s predpokladanou hodnotou nižšou ako 100 000 eur) prostredníctvom odborného garanta verejného obstarávania (ďalej len „odborný garant“), ktorý je členom komory. Znamená to povinnosť ustanoviť osobu v postavení odborného garanta, ktorý pre povinnú osobu komplexne zastreší verejné obstarávanie od jeho prípravnej fázy až po úkony bezprostredne súvisiace s uzatvorením zmluvy, vrátane jej následných zmien. Uvedené tak bude v sebe obsahovať napríklad vedenie prípravných trhových konzultácií, posudzovanie opisu predmetu zákazky, vypracovanie súťažných podmienok (podmienok účasti, kritérií užšieho výberu, kritérií na vyhodnotenie ponúk...) alebo návrhu zmluvy, koordinovanie činnosti komisií na vyhodnotenie ponúk alebo podmienok účasti, prípadne aj členstvo v nich a účasť na komunikácii s uchádzačmi, záujemcami alebo inými hospodárskymi subjektmi (predovšetkým pri vysvetľovaní súťažných podmienok, žiadostí o účasť, ponúk, informácií o výsledku vyhodnotenia). Taktiež pôjde o plnenie zverejňovacích povinností voči Úradnému vestníku EÚ, Vestníku verejného obstarávania, prípadne publikačnému nástroju, ktorý sa na daný typ verejného obstarávania bude vzťahovať (Obchodný vestník, nástroj podľa podmienok poskytovateľov dotácií), vymedzených povinností voči profilu, koordináciu krokov bezprostredne súvisiacich s uzatvorením zmluvy (dohľad nad poskytovaním súčinnosti zmluvných strán, zverejnením zmluvy v Centrálnom registri zmlúv a pod.) a v neposlednom rade aj o realizáciu procesu zmien zmlúv v zmysle § 18 zákona o verejnom obstarávaní. Naopak, pod uvedené nebude spadať agenda súvisiaca s evidenciou referencií a nebude sa vyžadovať ani povinné zastúpenie členom komory pri revíziách postupov alebo správnej žalobe proti rozhodnutiam úradu. Napokon je potrebné poznamenať, že člen komory nebude zodpovedať za rozhodnutie povinnej osoby uskutočniť verejné obstarávanie, t. j. nebude v kompetencii člena komory zodpovedať za samotnú potrebu povinnej osoby obstarávať dotknutý tovar, službu alebo stavebnú prácu.

Nemožno prirodzene očakávať, že člen komory ako garant konkrétneho verejného obstarávania bude všetky vymenované úkony uskutočňovať sám a na základe vlastných poznatkov, ale skôr naopak, je dôvodné predpokladať, že do celého procesu budú zainteresované aj iné (odborne špecializované) osoby, napr. na účely prípravy opisu predmetu zákazky. V takom prípade sa od člena komory očakáva, že bude postupovať s náležitou odbornou starostlivosťou a vynaloží primerané úsilie (zohľadňujúc jeho vzdelanie a doterajšiu prax) na to, aby napríklad opis predmetu zákazky bol vypracovaný v súlade so štandardmi zákona o verejnom obstarávaní. Pojem odborná starostlivosť je potrebné chápať tak, že okrem toho, že odborný garant je povinný konať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, je povinný

konať čestne, svedomito, primeraným spôsobom, využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť.

Typ členstva, resp. oprávnenie realizovať verejné obstarávanie sa navrhuje diferencovať v závislosti od druhu zákazky alebo koncesie do nasledovných kategórií:

- všetky druhy zákaziek a koncesií spadajúcich pod pôsobnosť zákona o verejnom obstarávaní,
- civilné zákazky s nízkou hodnotou, ktorých predpokladaná hodnota je rovnaká alebo vyššia ako 50 000 eur (tovary a služby, vrátane tých podľa prílohy č. 1 zákona o verejnom obstarávaní) a 100 000 eur (stavebné práce) a podlimitné zákazky s využitím elektronického trhu. Zákazky s predpokladanými hodnotami nižšími ako je uvedené v predchádzajúcej vete, nebude potrebné zadávať prostredníctvom odborného garanta.

Účelom zavedenia uvedených kategórií je optimalizácia administratívnej a finančnej záťaže predovšetkým vo vzťahu k verejným obstarávateľom, ktorí zadávajú prevažne zákazky s nízkou hodnotou alebo podlimitné zákazky prostredníctvom svojich vlastných zamestnancov. Vzhľadom na zvyšovanie hornej hranice finančných limitov pre zákazky s nízkou hodnotou v zmysle ostatných novelizácií zákona o verejnom obstarávaní považuje navrhovateľ za dôvodné, aby navrhovaným spôsobom profesionalizácie bola pokrytá aj časť zákaziek s nízkymi hodnotami, ktoré sú v hornej hranici finančného rozpätia uplatňujúceho sa na tento druh zákaziek.

Z legislatívno-technického hľadiska bude povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom člena komory ustanovená v zákone o komore verejného obstarávania alebo v rámci zákona o verejnom obstarávaní (napr. v § 10).

V súvislosti s uvedeným je potrebné ešte poznamenať, že nie je zámerom stanovovať, resp. obmedzovať, koľko pracovníkov verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa má byť členom komory. Bude tak na rozhodnutí samotného verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa, opierajúceho sa napríklad o výsledky jeho vnútorného auditu ohľadom počtu zákaziek spadajúcich pod povinnú realizáciu prostredníctvom odborného garanta, koľko svojich zamestnancov za člena komory „nominuje“ a či vôbec. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ sa tak môže napríklad rozhodnúť, že členmi komory budú viacerí jeho zamestnanci alebo aj tak, že výkon funkcie odborného garanta budú pre neho vykonávať externé subjekty.

3.3 Zriadenie komory

Komora bude konštituovaná priamo zákonom a bude mať status subjektu záujmovej samosprávy. Sídлом komory bude Bratislava.

3.4 Pôsobnosť komory

Úlohou komory bude zoskupiť v súčasnosti z viacerých hľadísk rôznorodú skupinu subjektov vykonávajúcich funkciu nákupecu pre povinné osoby. Podmienky pre vznik členstva, do ktorých patrí aj úspešné absolvovanie odbornej skúšky vytvoria minimálnu úroveň osobnostného a odborného štandardu požadovaného pre výkon tejto činnosti, čím sa zároveň vytvorí aj predpoklad pre ustálenie členskej základne a vytvorenie odbornej platformy. V nadväznosti na to bude komora voči svojim členom plniť predovšetkým funkcie vzdelávacej ustanovizne, na základe čoho vytvorí systém povinného vzdelávania pre jej členov, ktorý bude založený na

kreditovom systéme. Ten by mohol pozostávať napríklad z katalógu povinných, povinne voliteľných a voliteľných vzdelávacích aktivít, pričom za každú kategóriu budú v zostupnom poradí udeľované kredity rôznej hodnoty. Členom komory sa tak majú poskytnúť možnosti na sprostredkovanie aktuálnych (aj zahraničných) trendov v oblastiach, ktoré často bývajú predmetom obstarávania alebo sa ich verejné obstarávanie dotýka (napr. informačné technológie, stavebníctvo, architektúra, doprava a pod...) a taktiež má komora poskytnúť priestor na diskusiu a výmenu odborných názorov v súvislosti s aktuálnymi problémami a často vytykanými nedostatkami zo strany kontrolných orgánov. Popri účasti na vzdelávacích aktivitách je dôvodné vytvoriť predpoklad, aby kredity mohli byť členom komory udeľované aj za ich odbornú publikačnú činnosť, prípadne za to, že nimi zrealizované verejné obstarávanie bolo ocenené ako príklad dobrej praxe.

Komora by v uvedenej súvislosti mala byť partnerom pre inštitúcie štátu disponujúce určitými kontrolnými právomocami vo verejnom obstarávaní (úrad, centrálny koordinačný orgán, riadiace orgány, Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, Úrad vládneho auditu...) a spolupracovať s nimi pri tvorbe stratégie štátnej politiky v oblasti verejného obstarávania, tvorbe a zmenách legislatívy, analýze najčastejších alebo systémových nedostatkov a hľadaní riešenia na ich odstránenie, ako aj pri vypracovaní ostatných koncepcných a analytických materiálov.

Uvedené by malo byť ďalej doplnené oprávnením organizovať vzdelávacie aktivity (konferencie, semináre, workshopy...) aj pre širšiu odbornú verejnosť, ako aj vykonávať osvetovú činnosť vo verejnom obstarávaní v najširšej možnej miere.

Pre dosiahnutie účelu celkového zvyšovania profesionálnej úrovne nákupu pre povinné osoby je s ohľadom na očakávaný vysoký počet členov komory dôvodné, aby v krajných prípadoch existovala možnosť sankcionovať odborné, ako aj osobnostné previnenia členov komory. Komora, a to aj z hľadiska jej budovania ako subjektu záujmovej samosprávy musí disponovať aj disciplinárnou právomocou. Tá bude plniť nielen represívnu funkciu, ale očakáva sa od nej hlavne preventívny vplyv.

Pre dotvorenie samosprávnej funkcie komory je nevyhnutné, aby bola splnomocnená aj na vydávanie vnútorných predpisov upravujúcich jej činnosť v zákonných intenciách. Na základe toho sa predpokladá predovšetkým vydanie štatútu, etického kódexu, vzdelávacieho poriadku, volebného poriadku, rokovacieho poriadku, skúšobného poriadku a disciplinárneho poriadku.

3.5 *Organizačná štruktúra komory*

Obdobne, ako pri iných stavovských organizáciách, úlohou zákona o komore verejného obstarávania bude upraviť základný legislatívny rámec pre fungovanie orgánov komory. V súlade s princípom samoregulácie bude úprava podrobností prenechaná na interné predpisy komory, t. j. na vnútroorganizačné akty.

Z hľadiska organizačnej štruktúry sa navrhuje inšpirovať už existujúcimi stavovskými organizáciami, na základe čoho by organizačná štruktúra mala pozostávať z valného zhromaždenia, predsedníctva, vzdelávacej a skúšobnej komisie, revíznej komisie, disciplinárnej komisie a kancelárie komory. Vzhľadom na predpokladaný vysoký počet členov bude komora za účelom zabezpečenia určitého stupňa decentralizácie oprávnená zriaďovať aj regionálne združenia.

Valné zhromaždenie ako najvyšší orgán komory, bude tvorené zo všetkých jej členov. Bude zvolávaný predsedníctvom najmenej raz za jeden kalendárny rok, prípadne môže byť stanovené dlhšie časové obdobie alebo na základe žiadosti určitého počtu členov komory. Úlohou valného zhromaždenia bude rozhodovať o najdôležitejších otázkach činnosti komory. Pôjde najmä o voľbu a odvolávanie členov ostatných orgánov, schvaľovanie vymedzených vnútorných predpisov, schvaľovanie výšky ročného členského príspevku, schvaľovanie výšky náhrady za stratu času pri výkone funkcií v orgánoch komory, prerokúvanie a schvaľovanie správy o činnosti komory. Valné zhromaždenie bude taktiež môcť zmeniť rozhodnutie predsedníctva a bude môcť zriadiť sociálny fond komory.

Predsedníctvo má byť zriadené ako najvyšší výkonný orgán komory, ktorý vo všeobecnosti rozhoduje o všetkých otázkach fungovania komory, ktoré nepatria do právomocí iných orgánov komory. Medzi jeho primárne činnosti bude patriť zastupovanie komory navonok a ochrana záujmu jej členov, zvolávanie valného zhromaždenia, vedenie zoznamu členov komory, vypracovanie správy o činnosti komory, hospodárenie s majetkom komory, schvaľovanie plánu vzdelávania a taktiež bude oprávnené kontrolovať činnosť členov komory a podávať návrh na začatie disciplinárneho konania, pričom disciplinárna komisia by sa takýmto podnetom mala povinne zaoberať.

Predsedníctvo bude volené valným zhromaždením na obdobie štyroch rokov.

Vzdelávacia a skúšobná komisia bude predovšetkým vypracúvať návrhy celkového systému vzdelávania, vrátane vzdelávacieho a skúšobného poriadku, bude organizovať odborné skúšky a preskúšania a bude organizovať vzdelávacie a osvetové aktivity komory alebo sa bude môcť podieľať na ich organizovaní spolu s inými subjektmi.

Revízná komisia by mala plniť funkciu interného auditného orgánu, ktorý bude kontrolovať plnenie uznesení valného zhromaždenia a činnosť predsedníctva, bude preskúmať hospodárenie komory, vyjadrovať sa k návrhu rozpočtu a schvaľovať ročný záverečný účet.

Disciplinárna komisia bude pozostávať z niekoľkých disciplinárnych senátov a jej činnosťou bude zaoberanie sa podnetmi na začatie disciplinárneho konania a vedenie takýchto konaní.

Regionálne združenia komory ako prvok decentralizácie činnosti komory budú slúžiť ako platformy na združovanie záujmov členov z jednotlivých regiónov a budú vykonávať činnosti, na ktoré ich poverí predsedníctvo alebo valné zhromaždenie. Môže tak ísť napríklad o podieľanie sa na organizovaní volieb do orgánov komory. Regionálne združenia budú taktiež spolupracovať so vzdelávacou a skúšobnou komisiou na organizácii vzdelávacích aktivít alebo odborných skúšok.

Kancelária komory bude predsedníctvu poskytovať administratívne, technické a personálne zázemie.

3.6 Financovanie komory

Komora ako samosprávny subjekt bude vybudovaná na princípe samofinancovania, na základe čoho bude odkázaná predovšetkým na svoje vlastné príjmy. Tými budú príspevky členov komory, úhrady za vykonanie odbornej skúšky, výnosy z vlastného majetku a dary. Komora bude taktiež oprávnená od osôb, ktoré nie sú členmi komory, vyberať poplatky za účasť na vzdelávacích a osvetových aktivitách, ktoré bude organizovať, nebude však môcť vykonávať vlastnú podnikateľskú činnosť.

Najvýznamnejším príjmom komory by mali byť prirodzene členské príspevky jej členov. Hlavným účelom členského príspevku by malo byť financovanie vzdelávacích aktivít (s výnimkou cestovných náhrad a stravného pre účastníkov aktivity) organizovaných pre členov komory a krytie nákladov na činnosť orgánov komory. Výška členského by mala byť stanovená proporčne a mala byť odrážať počet členov a potrebu zabezpečenia povinných vzdelávacích aktivít v zmysle schváleného plánu vzdelávania. Naopak, nemala by byť stanovená tak, aby vytvárala umelú bariéru prístupu k členstvu v komore. Z uvedeného dôvodu bude upravená maximálna možná výška ročného členského príspevku a to na úrovni 15% priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Úhrada za vykonanie odborných skúšok by mala byť stanovená tak, že by mala výlučne slúžiť na organizačné a materiálne zabezpečenie skúšok.

3.7 Vzťah úradu a komory

Vzťah komory a úradu bude primárne budovaný na princípe komplementarity, nakoľko činnosť oboch subjektov by sa mala vzájomne dopĺňať, čím by sa spoločne malo prispieť k neustálemu zlepšovaniu prostredia verejného obstarávania. Úrad ako ústredný orgán štátnej správy v tejto oblasti bude aj naďalej zodpovedný za tvorbu štátnej politiky a základných strategických dokumentov, tvorbu legislatívy a taktiež bude odborným kontaktným bodom pre orgány EÚ alebo iné medzinárodné organizácie. Úrad bude tiež naďalej vykonávať metodickú činnosť a realizovať vzdelávacie aktivity. Pri uvedených aktivitách sa predpokladá aktívna spolupráca s komorou ako reprezentantom odbornej verejnosti vykonávajúcej verejné obstarávanie po praktickej stránke. Príkladom by mohla byť práve spolupráca v oblasti systémových nedostatkov vo verejnom obstarávaní, ktoré sa prejavujú v najčastejších porušeníach zákona, auditných zisteniach a odporúčaníach týchto orgánov, často opakujúcich sa dopytov na metodické usmernenie, ale aj spolupráca v oblasti nových trendov zefektívňujúcich verejné obstarávanie, ktoré je žiadúce pretaviť do praktickej formy. Výsledkom spolupráce by tak mohla byť príprava a realizácia spoločných vzdelávacích a osvetových aktivít, prispôsobenie plánu vzdelávania členov komory, vypracovanie všeobecných metodických usmernení zo strany úradu, a v neposlednom rade aj návrhy na zmenu legislatívy.

Čo sa týka ingerencie do činnosti komory, navrhuje sa, aby úrad disponoval oprávneniami, ktoré sú bližšie uvedené v bode týkajúcom sa disciplinárnej zodpovednosti člena komory. Navrhovateľ považuje za legitímne, aby úrad vykonávajúci dohľad vo verejnom obstarávaní ako ústredný orgán štátnej správy, disponoval v prípade zistenia závažných odborných pochybení člena komory v kontrolovanom verejnom obstarávaní určitými oprávneniami aj vo vzťahu k disciplinárnemu charakteru konania osoby, ktorá pre povinnú osobu realizovala verejné obstarávanie so závažnými nedostatkami. Okrem toho sa ešte navrhuje, aby predtým, ako dôjde k schváleniu správy o činnosti komory, bol úrad s touto správou oboznámený a mohol k nej zaujať stanovisko vo forme pripomienok odporúčacieho charakteru.

V súvislosti s uvedeným sa vo vzťahu k personálnemu zloženiu orgánov komory navrhuje, aby úrad bol oprávnený vymenovať jedného, prípadne viacerých členov disciplinárnej komisie a jedného člena revíznej komisie.

3.8 Podmienky vzniku členstva a pravidiel výkonu členstva v komore

Tento okruh úpravy bude v zásade inšpirovaný úpravou niektorých existujúcich stavovských organizácií.

Najzákladnejšími predpokladmi na vznik členstva budú prirodzene občianstvo niektorého členského štátu, plná spôsobilosť na právne úkony a bezúhonnosť – za bezúhonného by sa nemal považovať ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ak sa naňho nehládí, akoby nebol odsúdený.

Čo sa týka ďalších požiadaviek, je potrebné poukázať na to, že verejné obstarávanie v súčasnosti nie je klasifikované ako samostatný vedný odbor⁵⁾ a zároveň v tejto súvislosti nemožno hovoriť o harmonizovanom alebo ucelenom systéme vzdelávania. Na rozdiel od iných stavovských povolání, nebude sa vyžadovať dosiahnutie vzdelania v určitom študijnom odbore. Ako postačujúce a primerané sa javí preukázanie určitej dĺžky praktických skúseností vo verejnom obstarávaní a úspešné absolvovanie odbornej skúšky. Čo sa týka požiadaviek na minimálnu dĺžku trvania praxe, navrhuje sa zvýhodniť osoby, ktoré dosiahli I. alebo II. stupeň vysokoškolského vzdelania (bez požiadaviek na konkrétny študijný odbor). Na základe toho tak bude požiadavka preukázania minimálnej praxe diferencovaná nasledovne: päť rokov pre osoby s ukončeným minimálne stredoškolským vzdelaním s maturitou, štyri roky pre osoby, ktoré dosiahli I. stupeň vysokoškolského vzdelania a tri roky pre osoby, ktoré dosiahli II. stupeň vysokoškolského vzdelania. Taktiež je možné uvažovať o prípadnom skrátení požadovanej doby praxe vo vzťahu ku kategórii členov komory realizujúcich vymedzené zákazky s nízkou hodnotou a podlimitné zákazky s využitím elektronického trhoviska. Na účely preukazovania dĺžky praxe vo verejnom obstarávaní by sa mala zohľadňovať aj prax osoby, ktorej prevažná časť náplne pracovnej činnosti spočívala v kontrole verejného obstarávania.

Prirodzene sa vo vzťahu k zahraničným subjektom počíta aj s mechanizmom uznávania dokladov.

Po úspešnom zložení skúšky bude napokon potrebné pre zápis do komory preukázanie poistenia zodpovednosti za škody a zaplatenie členského príspevku.

Členstvo v komore bude konštituované na časovo neobmedzené obdobie.

Členmi komory budú môcť byť výlučne fyzické osoby. Navrhovaná úprava však nebude brániť členom – podnikateľom vykonávať činnosť v rámci združenia spolu s inými členmi komory alebo prostredníctvom právnickej osoby. Komora bude viesť zoznam takýchto združení, ako aj právnických osôb. V súvislosti s uvedeným sa navrhuje analogické použitie právnej úpravy zakotvenej v § 12 – 17 zákona o advokácii.

V súvislosti s výkonom podnikateľskej činnosti je potrebné uviesť, že v zmysle navrhovanej úpravy pôjde regulovanú činnosť, pričom o splnení požiadaviek na jej výkon bude rozhodovať subjekt záujmovej samosprávy. Na základe toho dôjde k rozšíreniu katalógu činností, ktoré nie sú živnosťami v zmysle § 3 živnostenského zákona.

Komora bude v kontexte úpravy jej členskej základne budovaná na prísnom zákaze uplatňovania pravidla numerus clausus. Komora bude teda otvorená pre neobmedzený počet jej členov.

⁵⁾ Smernica Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 27/2006-R z 21. decembra 2006 o sústave odborov vedy a techniky a číselníku odborov vedy a techniky alebo klasifikácia Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (<http://www.oecd.org/sti/38235147.pdf>).

3.9 Pravidlá výkonu členstva v komore – práva a povinnosti členov komory

Vzhľadom na to, že člen komory bude vystupovať v pozícii odborného garanta verejného obstarávania, bude oprávnený pre povinnú osobu vykonať v zásade všetky úkony verejného obstarávania. Tým však napríklad nebudú dotknuté ustanovenia o povinnom zastúpení podľa osobitných zákonov.⁶⁾ Skutočnosť, v akom rozsahu bude v konkrétnom verejnom obstarávaní člen komory vystupovať navonok, t. j. v akom rozsahu bude konať v mene povinnej osoby voči tretím osobám (napr. záujemcom, uchádzačom a pod.), bude závisieť od rozhodnutia povinnej osoby (napr. na základe vnútorných riadiacich aktov, plnomocenstva, zmluvy a pod.). Člen komory bude na účely realizácie verejného obstarávania samozrejme oprávnený spolupracovať aj s inými osobami (napr. na účely vypracovania opisu predmetu zákazky), bez ohľadu na to, či to budú interné kapacity povinnej osoby alebo tretie osoby. Zákon v tejto súvislosti nebude mať ambíciu stanovovať, aby všetky úkony pre povinnú osobu vykonal člen komory osobne, takéto obmedzenie ponechá na konkrétny zmluvný typ, interný riadiaci akt a pod... Pokiaľ však člen komory poverí na vykonanie určitého úkonu inú osobu, z titulu pozície garanta verejného obstarávania, zostáva naďalej voči povinnej osobe subjektom, ktorý je zodpovedný za riadne vykonanie daného úkonu.

Okrem funkcie odborného garanta bude člen komory, vykonávajúci činnosť ako podnikateľ samozrejme oprávnený vykonávať aj „ad hoc“ poradenstvo vo verejnom obstarávaní, zahŕňajúce napríklad vypracovanie analytických dokumentov, vyjadrení v konaniach pred úradom, bude môcť byť členom komisie na vyhodnotenie ponúk, a to vo verejných obstarávaní, v ktorých nevykonáva funkciu garanta. Uvedené bude zahŕňať aj možnosť poskytovať poradenstvo vo verejnom obstarávaní iným ako povinným osobám, t. j. napríklad bude môcť pomáhať hospodárskym subjektom zúčastňovať sa verejných obstarávaní (vypracovať žiadosť o účasť, ponuku a pod.).

Členstvo v komore bude taktiež v sebe nevyhnutne obsahovať aj aktívne a pasívne volebné právo do orgánov komory.

Čo sa týka úpravy základných povinností, člen komory bude prirodzene povinný postupovať pri výkone činnosti v súlade s ústavou, zákonmi, ako aj inými všeobecnými právnymi predpismi. Nadväzujúc na to je nevyhnutné zakotvenie povinnosti vykonávať svoju činnosť vo verejnom obstarávaní s náležitou odbornou starostlivosťou, čo bude mať bezprostrednú väzbu pre prípady disciplinárnej zodpovednosti alebo zodpovednosti za škodu.

Člen komory bude pri výkone svojej činnosti taktiež povinný konať v prísnom súlade so záujmami povinnej osoby a v medziach udelených oprávnení, pričom je po upozornení povinnej osoby povinný odmietnuť vykonanie úkonu, o ktorom sa domnieva, že je v rozpore so všeobecne záväznými predpismi, dobrými mravmi, je pravdepodobné, že v dôsledku neho vznikne škoda. Rovnako bude člen komory povinný odmietnuť vykonanie úkonov alebo poskytovanie služieb v prípade kolízie záujmov povinnej osoby a iného hospodárskeho subjektu, ktorému poskytuje služby a tento sa zúčastňuje alebo má záujem zúčastniť sa na dotknutom verejnom obstarávaní. Člen komory realizujúci verejné obstarávanie bude zjavne vystupovať v pozícii zainteresovanej osoby v zmysle § 23 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. Z uvedených dôvodov bude člen komory (vykonávajúci činnosť ako externý subjekt) oprávnený aj odstúpiť od zmluvy s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom.

V súvislosti s uvedeným by komora ako profesijná organizácia mala svojim členom vykonávajúcim činnosť odborného garanta v pracovnoprávnom vzťahu s povinnou osobou

⁶⁾ Napr. § 49 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

poskytovať určitý stupeň ochrany pred nezákonným skončením pracovného pomeru z titulu porušenia odborných povinností. Navrhuje sa, aby zamestnávateľ pred takýmto zamýšľaným jednostranným skončením pracovného (služobného) pomeru (bez ohľadu na to, či ide o dôvod okamžitého skončenia alebo pri opakovanom menej závažnom porušení povinností), bol povinný dôvody výpovede prerokovať s komorou. V danom prípade sa navrhuje postupovať analogicky, ako je to v prípade prerokovania výpovede alebo okamžitého skončenia pracovného pomeru so zástupcom zamestnancov.

Nevyhnutnou povinnosťou súvisiacou s výkonom činnosti pre povinnú osobu bude aj povinnosť zachovávať mlčanlivosť.

Vzhľadom na to, že z hľadiska budúcnosti má komora primárne slúžiť ako platforma pre neustále zvyšovanie profesionalizácie verejného obstarávania, členovia komory budú povinní zúčastňovať sa na vzdelávacích aktivitách organizovaných komorou. Za účasť na vzdelávacích aktivitách budú členovia komory získavať kredity, pričom budú povinní dosiahnuť stanovený minimálny počet. V prípade člena komory v zamestnaneckom vzťahu bude samozrejme nevyhnutné, aby mu jeho zamestnávateľ umožnil účasť na vzdelávacích aktivitách, čo by malo byť v prirodzenom záujme samotného zamestnávateľa, ktorého zamestnanec si účasťou na vzdelávacom procese bude zvyšovať svoje odborné zázemie.

V súvislosti s možnosťou vzniku škody pri výkone činnosti bude člen komory tak, ako je tomu v prípadoch stavovských povolání, povinný uzavrieť zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom svojej činnosti, a to bez rozdielu, či člen komory bude vykonávať činnosť odborného garanta ako podnikateľ alebo v zamestnaneckom pomere.

Napokon základnou povinnosťou členov komory bude aj povinné platenie ročného členského príspevku, ktorého výšku by mala regulovať samotná komora.

3.10 *Dôvody zániku členstva*

Zákon bude samozrejme upravovať aj dôvody zániku členstva v komore, ktoré sa v podstate nebudú líšiť od iných obdobných právnych úprav.

Pôjde tak o prípady smrti alebo vyhlásenia za mŕtveho, požiadavku samotného člena komory o jeho vyčiarknutie zo zoznamu členov, obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, stratu bezúhonnosti, t. j. právoplatné odsúdenie za niektorý z vymedzených trestných činov, nezúčastňovanie sa na vzdelávacích aktivitách organizovaných komorou, nepreukázanie uzavretého povinného poistenia zodpovednosti za škodu, nezaplatenie členského príspevku, preukázanie, že sa členom stal na základe nesprávnych, neplatných alebo neúplných údajov alebo napokon môže ísť o prípad vylúčenia z komory na základe rozhodnutia disciplinárneho orgánu komory.

3.11 *Úprava disciplinárnej zodpovednosti člena komory*

Ako sa uvádza vyššie, primárnou povinnosťou člena komory bude procedurálna realizácia procesu verejného obstarávania, a to s vynaložením náležitej odbornej starostlivosti. Člen komory v súvislosti s realizáciou verejného obstarávania bude v pozícii odborného garanta, ktorého primárnou úlohou bude nastaviť proces verejného obstarávania v súlade s pravidlami upravenými v zákone o verejnom obstarávaní. Za zákonnosť jednotlivých úkonov realizovaných v mene povinnej osoby, a to či už členom komory alebo jednotlivými komisiami bude navonok aj naďalej primárne zodpovedať samotná povinná osoba. Navrhovaná úprava tak napríklad nezmení nič na zodpovednosti povinnej osoby v súvislosti s výkonom dohľadu nad verejným obstarávaním (osobitne vo veciach správnych deliktov podľa § 182 zákona

o verejnom obstarávaní) alebo v prípadoch udeľovania takzvaných finančných korekcií v dotačných schémach. Znamená to, že v správnych alebo v súdnych konaniach bude účastníkom konania povinná osoba (nevylučuje sa však zastúpenie odborným garantom), ktorá bude následne aj viazaná výkonom rozhodnutia takéhoto orgánu. Prípadná zodpovednosť odborného garanta za výkon svojej činnosti tak bude smerovať voči povinnej osobe a voči komore. Kým v prvom prípade budú základom pre zodpovednostné vzťahy právne predpisy, ktorými sa riadi vzťah medzi odborným garantom a povinnou osobou (pracovnoprávne predpisy, alebo občiansko-právne a obchodnoprávno-právne predpisy), a teda navrhovaná úprava v tomto prípade v zásade nič nezmení, v druhom prípade pôjde o disciplinárnu zodpovednosť člena komory voči svojej profesijnej organizácii.

Komora by mala disciplinárnu zodpovednosť voči svojim členom vyvodzovať predovšetkým v prípadoch závažného porušenia pravidiel verejného obstarávania, ktoré sú nezlučiteľné s výkonom činnosti člena komory. Predpokladom pre vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti voči členovi komory by mohlo byť predovšetkým napríklad konečné rozhodnutie úradu, v ktorom úrad identifikuje porušenie zákona o verejnom obstarávaní so zásadným vplyvom na jeho výsledok a identifikované porušenie bude v priamej príčinnej súvislosti s úkonom alebo činnosťou, ktorú vo verejnom obstarávaní vykonával člen komory. Obdobne môže ísť o prípad konečného rozhodnutia súdu o neplatnosti zmluvy v konaní vedenom na základe § 180 a 181 zákona o verejnom obstarávaní. Tu je pre upresnenie potrebné poznamenať, že pôjde o diskrečnú právomoc úradu rozhodnúť sa, ktoré konkrétne konanie bude kvalifikovať ako také porušenie zákona, ktoré si vyžaduje aj vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti člena komory. Zámerom navrhovateľa je, aby nebolo každé porušenie zákona s vplyvom na výsledok verejného obstarávania automaticky kvalifikovateľné ako podnet na začatie disciplinárneho konania.

Samozrejme disciplinárnu zodpovednosť bude možné voči členovi komory vyvodzovať aj z dôvodu, že si nebude plniť svoje povinnosti, ktoré mu budú vyplývať napríklad z vnútorných predpisov vydaných komorou (ak sa napríklad člen komory nebude zúčastňovať vzdelávacích aktivít, poruší etický kódex a pod.).

Komora, resp. jej disciplinárne senáty by mali disponovať aj právomocou pozastaviť členovi komory výkon jeho činnosti, a to predovšetkým v prípadoch konania o obmedzenie spôsobilosti člena komory na právne úkony, trestného stíhania vedeného voči členovi komory, v prípade jeho vzatia do väzby alebo v prípade začatia disciplinárneho konania. Člen komory, ktorému bol pozastavený výkon činnosti nemôže počas tohto obdobia vykonávať odborného garanta vo verejnom obstarávaní, t. j. verejný obstarávateľ nemôže prostredníctvom takejto osoby vykonávať úkony vo verejnom obstarávaní. Pozastavenie činnosti však nemusí viesť automaticky k ukončeniu zamestnaneckého vzťahu, ak dôvod na pozastavenie činnosti zároveň nie je zákonným dôvodom na ukončenie zamestnaneckého vzťahu.

V rámci vyvodenia disciplinárnej zodpovednosti bude možné v závislosti od závažnosti disciplinárneho previnenia členovi komory uložiť ako sankciu písomné napomenutie, povinné preskúšanie, pokutu, alebo vylúčenie z komory. Následkom poslednej menovanej sankcie bude vyčiarknutie zo zoznamu členov komory, pričom bude platiť trojročný dištanc pre opätovný zápis.

Sankcionovanie disciplinárnych previnení bude v kompetencii disciplinárnej komisie, ktorá bude zo svojich členov zriaďovať disciplinárne senáty. Tie budú následne v rámci svojej rozhodovacej činnosti vydávať individuálne správne akty. Nepočíta sa s možnosťou podania riadneho opravného prostriedku voči rozhodnutiam disciplinárnej komisie, a teda ani

s kreovaním apelačného orgánu. Rozhodnutia budú preskúmateľné súdom v rámci správneho súdnictva. Základný rámec disciplinárneho konania, počet členov disciplinárnej komisie bude upravovať zákon, ktorý bude ďalej dopĺňať disciplinárny poriadok vydaný komorou.

V súvislosti so zisteniami úradu o závažnom porušení zákona o verejnom obstarávaní s vplyvom na výsledok verejného obstarávania sa navrhuje, aby bol úrad oprávnený podať návrh na disciplinárne konanie a aby komora bola povinná sa takýmto návrhom zaoberať. Navrhuje sa, aby dorúčením podnetu úradu začalo disciplinárne konanie a aby úrad sa pred vydaním rozhodnutia mohol k tomuto konaniu vyjadriť. Následne bude na disciplinárnom senáte, ako sa s vyjadrením úradu vysporiada vo svojom rozhodnutí. Taktiež sa navrhuje, aby úrad bol aktívne legitimovaným subjektom na podanie správnej žaloby voči rozhodnutiu disciplinárnej komisie.

3.12 *Vznik členskej základne a voľba prvých členov orgánov komory*

Vzhľadom na súčasnú rôznorodosť subjektov vykonávajúcich činnosti vo verejnom obstarávaní a neexistenciu platforiem, z ktorých by priamo mohla byť vytvorená prvotná členská základňa a následne aj orgány komory, navrhuje sa pred nadobudnutím účinnosti povinnosti realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom členov komory vytvoriť akési medziobdobie, v ktorom sa vytvorí priestor pre zodpovednú prípravu na túto povinnosť. Ako primeraný časový rámec sa javí obdobie dvoch rokov (2020 a 2021), v rámci ktorých by prvých 15 mesiacov bolo primárne vyhradených na kreovanie členskej základne, hlavne na uskutočňovanie odborných skúšok a zvyšných deväť mesiacov by bolo zameraných na zvolanie ustanovujúceho valného zhromaždenia, uskutočnenie volieb do orgánov komory a zabezpečenie materiálneho vybavenia komory tak, aby od roku 2022 mohla plne vykonávať svoju činnosť. Z uvedeného vyplýva, že od roku 2022 bude platiť povinnosť uskutočňovať dotknuté verejné obstarávania prostredníctvom funkcie odborného garanta, pričom sa v zákone prirodzene počíta aj s prechodným ustanovením, na základe ktorého verejné obstarávanie vyhlásené alebo preukázateľne začaté pred 1. januárom 2022 budú môcť byť dokončené bez ustanovenia odborného garanta.

Navrhuje sa, aby do začatia činnosti komory vykonával jej funkciu úrad, ktorý by bol zodpovedný za vytvorenie prvotnej členskej základne (vrátane zabezpečenia skúšok) a následne by zvolal ustanovujúce valné zhromaždenie. Primárnym dôvodom tohto konceptu je skutočnosť, že úrad v minulosti inštitucionálne a organizačne zastrešoval agendu odbornej spôsobilosti na verejné obstarávanie, t. j. ex lege vykonával všetky úkony súvisiace s kreovaním členskej základne odborne spôsobilých osôb na verejné obstarávanie, a teda má historickú skúsenosť s týmto typom agendy. Členské príspevky a poplatky zaplatené za uskutočnenie odbornej skúšky budú od počiatku považované za príjem komory, a teda aj počas výkonu funkcie komory úradom, budú vedené na osobitnom bankovom účte a následne budú odovzdané komore.

IV. Alternatívny koncept profesionalizácie

4.1 *Zdôvodnenie*

Návrh legislatívneho zámeru bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania, v rámci ktorého niekoľko subjektov (Úrad vlády SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Národná banka Slovenska) navrhlo koncept profesionalizácie verejného obstarávania pod inštitucionálnym gestorstvom Úradu pre verejné obstarávanie, ktorý by mal mať na tento účel vytvorené legislatívne, finančné a iné podmienky. Po ukončení a vyhodnotení

medzirezortného pripomienkového konania bol návrh legislatívneho zámeru dňa 12. marca 2019 prerokovaný Legislatívnou radou vlády Slovenskej republiky, ktorá po jeho prerokovaní odporučila návrh legislatívneho zámeru upraviť podľa jej pripomienok a dopracovať o alternatívu, aby profesionalizáciu verejného obstarávania zabezpečoval Úrad pre verejné obstarávanie a na rokovanie vlády predložiť jeho nové, upravené znenie.

4.2 Vecné východiská

Alternatívny koncept profesionalizácie v kontexte bodu 4.1 nepredpokladá vytvorenie samosprávnej stavovskej organizácie, ale je založený na etatistickom princípe, na základe ktorého, by mal politiku profesionalizácie verejného obstarávania v takom rozsahu, ako ju modeluje návrh legislatívneho zámeru, vykonávať štát prostredníctvom ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť verejného obstarávania, ktorým je Úrad pre verejné obstarávanie. Tento koncept profesionalizácie by v zásade vychádzal z toho, že všetky činnosti súvisiace s profesionalizáciou verejného obstarávania, ako

- administratívna agenda súvisiaca s kreovaním členskej základne odborných garantov na verejné obstarávanie, t. j. predovšetkým zápis do zoznamu odborných garantov, realizovanie odborných skúšok, vydávanie potvrdení o zápise, vyčiarkovanie zo zoznamu odborných garantov a pod.,
- permanentné vzdelávanie a
- uplatňovanie sankcií voči odborným garantom

by inštitucionálne zastrešoval výlučne Úrad pre verejné obstarávanie. Úrad pre verejné obstarávanie by pritom vychádzal aj z historickej skúsenosti (ktorá je v súčasnosti však už prekonaná) s inštitútom odbornej spôsobilosti na verejné obstarávanie, ktorý bol súčasťou nášho vnútroštátneho právneho poriadku od roku 2000 do roku 2013.

Úrad pre verejné obstarávanie by v rámci novej agendy profesionalizácie úzko spolupracoval s akademickou obcou, justičnou akadémiou, externými odborníkmi z praxe pôsobiacimi v Slovenskej republike a v zahraničí, expertmi z Európskej únie a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj.

4.3 Osnova návrhu zákona

Koncept profesionalizácie verejného obstarávania v pôsobnosti Úradu pre verejné obstarávanie bude z pohľadu legislatívno-technického prevedenia predmetom novelizácie zákona o verejnom obstarávaní. Návrh zákona bude v rámci vecnej pôsobnosti vymedzovať nasledovné okruhy úpravy:

- zákonnú povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom odborného garanta vo verejnom obstarávaní spolu s úpravou exempcií,
- definičné ukotvenie odborných garantov na verejné obstarávanie,
- podmienky pre zápis do zoznamu odborných garantov na verejné obstarávanie,
- úprava dôvodov vyčiarknutia zo zoznamu odborných garantov na verejné obstarávanie,
- úprava sankčného mechanizmu,
- úprava kreditového systému permanentného vzdelávania,
- kreovanie skúšobných komisií a pravidiel odborných skúšok.

4.4 Povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom odborného garanta na verejné obstarávanie

V súvislosti s reglementáciou tejto povinnosti, by právna úprava vychádzala z rovnakých téz ako v prípade zriadenia komory (kapitola III, bod 3.2), t. j. zákonná úprava bude vymedzovať povinnosť realizovať verejné obstarávania nad určitými hodnotami (pri tovaroch a službách zákazky s predpokladanou hodnotou vyššou ako 50 000 eur a pri stavebných prácach zákazky s predpokladanou hodnotou vyššou ako 100 000 eur) prostredníctvom odborných garantov na verejné obstarávanie zapísaných v zozname odborných garantov. Zákonná úprava bude taktiež vymedzovať dve kategórie odborných garantov a to odborných garantov oprávnených realizovať všetky postupy vo verejnom obstarávaní, ktoré spadajú pod pôsobnosť zákona o verejnom obstarávaní a kategóriu odborných garantov oprávnených na zadávanie zákaziek s nízkou hodnotou a podlimitných zákaziek s využitím elektronického trhu.

4.5 Vymedzenie odborného garanta na verejné obstarávanie

Odborným garantom pre verejné obstarávanie bude rovnako ako v prípade komory výlučne fyzická osoba, ktorú Úrad pre verejné obstarávanie na základe splnenia zákonom stanovených predpokladov a podmienok zapíše do zoznamu odborných garantov na verejné obstarávanie. V praxi budú odbornými garantmi na verejné obstarávanie buď fyzické osoby v zamestnaneckom resp. obdobnom pomere, alebo fyzické osoby vykonávajúce podnikateľskú činnosť.

4.6 Podmienky zápisu do zoznamu odborných garantov na verejné obstarávanie

Podmienky pre zápis do zoznamu odborných garantov na verejné obstarávanie budú identické ako podmienky vzniku členstva v komore (kapitola III, bod 3.8).

4.7 Sankčný postih odborných garantov na verejné obstarávanie

Ekvivalentom úpravy disciplinárnej zodpovednosti člena komory bude v prípade konceptu profesionalizácie pod inštitucionálnou kuratelou úradu úprava sankcií, ktoré bude ukladať úrad odborným garantom v prípade, ak dôjde z ich strany k závažnému porušeniu pravidiel verejného obstarávania, ktoré sú nezlučiteľné s výkonom činnosti odborného garanta. Predpokladom pre uloženie sankcie bude konečné rozhodnutie úradu, v ktorom úrad identifikuje porušenie zákona o verejnom obstarávaní so zásadným vplyvom na jeho výsledok a identifikované porušenie bude v priamej príčinnej súvislosti s úkonom alebo činnosťou, ktorú vo verejnom obstarávaní vykonával odborný garant. Z pohľadu procesného priebehu bude ukladanie sankcie predmetom štandardného dvojinstančného správneho konania, na ktoré sa bude subsidiárne vzťahovať úprava správneho poriadku. V závislosti od závažnosti sankciovaného porušenia bude možné uložiť ako sankciu povinné preskúšanie, pokutu, alebo vyčiarknutie zo zoznamu odborných garantov. V prípade vyčiarknutia zo zoznamu odborných garantov bude platiť trojročný dištanc pre opätovný zápis. Zákonná úprava bude upravovať ďalšie dôvody vyčiarknutia, o ktorých bude rozhodovať úrad v správnom konaní ako napríklad nezúčastňovanie sa na vzdelávacích aktivitách alebo na nariadenom preskúšaní. Dôvodom automatického vyčiarknutia zo zoznamu, ktorému nebude predchádzať správne konanie, bude napríklad prípad smrti alebo vyhlásenia za mŕtveho, žiadosť samotného odborného garanta o jeho vyčiarknutie zo zoznamu, obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, strata bezúhonnosti, t. j. právoplatné odsúdenie za niektorý z vymedzených trestných činov, alebo neúspešné absolvovanie povinného preskúšania.

4.8 Pravidlá vzdelávania

V prípade konceptu profesionalizácie pod gestorstvom Úradu pre verejné obstarávanie bude samotnú koncepciu a náplň vzdelávania odborných garantov kreovať a organizačne zastrešovať Úrad pre verejné obstarávanie predovšetkým v súčinnosti s akademickou obcou, justičnou akadémiou, externými odborníkmi z praxe pôsobiacimi v Slovenskej republike a v zahraničí, expertmi z Európskej únie a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj. Rovnako ako v prípade zriadenia komory aj v tomto prípade bude systém povinného vzdelávania založený na kreditovom systéme, ktorý by mohol pozostávať z katalógu povinných, povinne voliteľných a voliteľných vzdelávacích aktivít, pričom za každú kategóriu budú v zostupnom poradí udeľované kredity rôznej hodnoty. Podrobnosti o systéme kreditového vzdelávania bude upravovať vyhláška vydaná Úradom pre verejné obstarávanie. Harmonogram vzdelávacích aktivít bude predmetom plánu vzdelávania, ktorý bude každoročne aktualizovaný Úradom pre verejné obstarávanie. Vzdelávacie aktivity budú zabezpečovať školitelia úradu, ktorých bude úrad evidovať v zozname školiteľov. Funkciu školiteľov úradu budú vykonávať okrem zamestnancov úradu, taktiež odborníci z externého prostredia.

4.9 Vznik členskej základne

Obdobne ako v prípade zriadenia komory, aj v prípade profesionalizácie pod gestorstvom Úradu pre verejné obstarávanie bude potrebné počítať s dvojročným prechodným obdobím (v rokoch 2020 a 2021), v rámci ktorého sa bude kreovať prvotná členská základňa odborných garantov na verejné obstarávanie zapísaných Úradom pre verejné obstarávanie do zoznamu. V kontexte uvedeného by od 1. januára 2022 vstúpila do účinnosti povinnosť realizovať verejné obstarávanie prostredníctvom odborného garanta na verejné obstarávanie.

V. Komparácia oboch konceptov profesionalizácie

Z komparácie oboch konceptov profesionalizácie je zrejmé, že základnou diferenciou je inštitucionálny rámec, kým v prípade komory odborných garantov na verejné obstarávanie agendu profesionalizácie zastrešuje samosprávna stavovská organizácia, tak v prípade druhého konceptu bude inštitucionálnym gestorom agendy profesionalizácie Úrad pre verejné obstarávanie, čo si vyžiada zvýšené nároky na personálne kapacity Úradu pre verejné obstarávanie. V prípade konceptu profesionalizácie pod kuratelou Úradu pre verejné obstarávanie sa významne zredukuje problematická kolízia s úpravou zákona o štátnej službe, ktorá bola predmetom zásadných pripomienok. Diferenciácia oboch konceptov sa prirodzene premieta do odlišného poňatia ich financovania, kým koncept komory je založený primárne na financovaní z členských príspevkov, druhý koncept predpokladá finančné krytie zo štátneho rozpočtu. Z pohľadu vnímania samotných odborných garantov na verejné obstarávanie ide buď o koncept členstva v komore alebo koncept získania určitého typu odbornej spôsobilosti. Pre odborných garantov na verejné obstarávanie koncept komory prináša širší katalóg práv a povinností, a to predovšetkým možnosť aktívne sa podieľať na chode komory prostredníctvom aktívneho a pasívneho volebného práva do orgánov komory a pravidelné platenie členského príspevku. Ostatné aspekty profesionalizácie sú v prípade oboch konceptov v zásade rovnaké, a to najmä zavedenie povinného vzdelávania, úprava podmienok pre vznik statusu odborného garanta, reglementácia individuálnej zodpovednosti a úprava prechodného obdobia.

VI. Spôsob zapojenia verejnosti do tvorby návrhu zákona

V nadväznosti na požiadavku čl. 11 ods. 3 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky bude v procese prípravy návrhu zákona verejnosť zapojená do jeho tvorby prostredníctvom

zverejnenia predbežnej informácie k návrhu zákona a taktiež prostredníctvom adresných konzultácií.